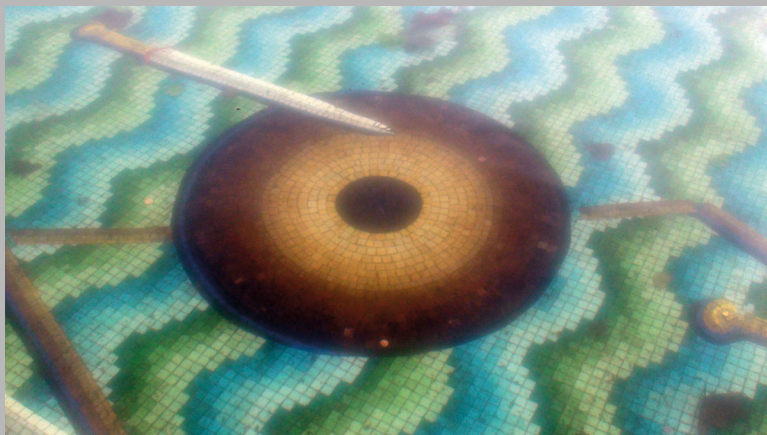

Peter Handke

Jukeboksista

LURRA Editions

JUKEBOKSISTA

Peter Handke

JUKEBOKSISTA

SUOMENTANUT
Markku Mannila

LURRA Editions

Goethe-Institut ja FILI – Suomen Kirjallisuuden Tiedotus-
keskus ovat tukeneet teoksen kääntämistä.

Saksankielinen alkuteos

Versuch über die Jukebox

ilmestyi Suhrkampin kustantamana 1990.

LURRA Editions

lurra@lurraeditions.fi

www.lurraeditions.fi

Kannen kuva: Rax Rinnekangas

Kansi ja taitto: Kim Söderström

Painopaikka: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Toinen painos

ISBN: 978-952-5850-96-3

E-kirja: 978-952-5850-97-0

Dar tiempo al tiempo
(Espanjalainen sananparsi)

And I saw her standing there
(Lennon/McCartney)

Aikoen viimeinkin saattaa alulle pitkään kaa-vailemansa kirjoitelman jukeboksista hän osti Burgosin linja-autoasemalta matkalipun Soriaan. Lähtölaiturit olivat katetulla sisäpihalla; aamulla, useiden bussien lähtiessä samanaikaisesti Madridin, Barcelonan ja Bilbaon suuntaan, niiden tienoilla oli vielä ollut vilskettä; nyt, iltapäivän alkutunteina, puoliympyrässä seiso i vain Sorian bussi, jossa oli jokunen yksittäinen matkustaja ja jonka avoimet tavarasäilöt olivat lähes tyhjt. Kun hän ojensi laukkunsa ulkona seisovalle kuljettajalle, tai rahastajalle?, tämä sanoi "Soria!" ja kosketti samalla kevyesti hänen olkapäätään. Matkalainen halusi viivähtää vielä hetkisen paikkakunnalla ja käveli laiturilla edestakaisin moottorin käynnistymiseen asti. Naispuolista arpakauppiasta, joka oli aamusta asti kuljeksanut ihmistungoksessa, ei autiudessa enää näkynyt; matkalainen kuvitteli hänet syömässä ateriaansa jossakin Burgosin kauppahallin lähistöllä, edessään pöydällä lasi

tummanpunaista viiniä ja jouluarpajaisten arpanippu. Asemalaiturin asfaltissa oli suuri nokilaikku; siihen oli arvatenkin puhaltanut pitkään jo jonkin matkaan lähteneen bussin pakoputki, niin paksu oli musta kerros, jonka poikki kulki useita risteäviä kenkien ja laukunpyörien jälkiä. Hänkin, matkalainen, käveli nyt tuon laikun yli, varta vasten, jotta hänen kenkiensä jäljet liittyisivät noihin toisiin, aivan kuin hän olisi halunnut siten antaa hankkeelleen hyvän ennusmerkin. Asiassa oli kuitenkin eräs merkillinen piirre: yhtäältä hän vakuutteli itselleen, että tuo kaavailtu kirjoitelma jukeboksista oli jotain vähemmän merkityksellistä tai satunnaista, toisaalta hän tunsii olonsa ahdistuneeksi edessä olevan hankkeen vuoksi ja etsi vaistomaisesti tukea suotuisista enteistä ja vihjeistä – vaikka ei sitten luottanutkaan niihin hetkenkään vertaa, vaan pikemminkin torjui ne vetoamalla huomautukseen, joka oli peräisin Theofrastoksen Luonteita-teoksesta, hänen matkalukemisestaan: Taikausko on jonkinlaista pelokasta jumaluuden kunnioitusta. Ja kuitenkin, noiden moninaisten kengänpohjien jäljet, jotka eri tuotemerkkejä edustaen erottuivat valkoisina mustuudesta ja hävisivät sitten jälleen nokiipiirin ulkopuolella, olivat kuva, jonka hän saattoi ottaa mukaansa matkaa jatkaessaan.

Sekin, että hän aikoi käydä käsiksi jukeboksiaiheeseen nimenomaan Soriassa, oli kuulunut suunnitelmiin jo pitkään. Nyt oli joulukuun alku, ja edellisenä keväänä hän oli lentomatalla Espanjan yli tullut lukeneeksi erään kuvalehden artikkelin, jossa kerrottiin tuosta Kastilian ylämaan syrjäisestä kaupungista. Etäällä liikenneyhteyksistä sijaitseva ja kokonaiseksi vuosituhanneksi miltei historian ulkopuolelle unohtunut Soria oli hiljaisin ja sulkeutunein paikka koko niemimaalla; ydinkaupungissa ja sen ulkopuolella, keskellä erämaata, oli jutun mukaan useita rakennuksia, joita koristivat hyvin säilyneet roomanistyylliset veistokset; pienuudestaan huolimatta Soria oli merkittävä kaupunki – samannimisen maakunnan pääkaupunki; Soriassa oli 20. vuosisadan alussa elänyt ranskanopettajana, sittemmin nuorena aviomiehenä ja sitten kohta taas leskenä runoilija Antonio Machado; yli tuhannen metrin korkeudessa sijaitsevan Sorian perustuksia huuhteli Duero, joka täällä yläjuoksullaan virtasi varsin verkkaan ja jonka rannoilla kulki asianmukaisesti kuvitetun aikakauslehden mukaan teitä kauas koskemattomaan – ohi poppeleiden, jotka Machado oli nimittänyt, niiden tiheissä oksastoissa asustavien satakielten (*ruiseñores*)

vuoksi, ”laulaviksi” (*álamos cantadores*), ja sivu kallioseinämien, jotka tämän tästä kapenivat kanjoneiksi...

Jukeboksia käsittelevällä kirjoitelmallaan hän aikoi selvittää itselleen, mikä merkitys tuolla esineellä oli ollut hänen nyttemmin jo kaikkea muuta kuin nuoren elämänsä eri vaiheissa. Ja kuitenkin juuri kukaan hänen tuttavistaan, joiden kanssa hän oli – ikään kuin jonkinlaista markkinatutkimusta tapaillen – ottanut asian puheeksi, ei ollut osannut sanoa tuosta laitteesta yhtään mitään. Jotkut heistä, joukossa yksi pappikin, olivat vain kohautaneet olkaansa ja pudistaneet päätään kummastellen sitä, että sellainen aihe ylipäätään saattoi kiinnostaa jotakuta, toiset taas pitivät jukeboksia flipperinä, ja olipa niitäkin, jotka eivät tunteneet koko sanaa ja olivat vasta ilmaisuista ”levyautomaatti” tai ”musiikki-automaatti” ymmärtävinään, mistä oli kysymys. Ensin hän oli tietenkin jälleen pettynyt siitä, ettei kaikilla ollutkaan samanlaisia kokemuksia kuin hänellä – mutta sitten moinen tietämättömyys ja välinpitämättömyys sai hänet paneutumaan entistäkin päättäväisemmin kiinnostuksensa kohteeseen, tai pikemminkin itse aiheeseen, varsinkin kun näytti siltä, että jukeboksien aika alkoi olla useim-

Peter Handke – kirjallisuuden Nobel 2019

Kertomus ihmisen yksinäisyydestä
ja miehestä, joka matkustaa paikasta
toiseen ja edes takaisin jossakin
Pohjois-Espanjassa, etsien jukeboksia
ja sitä, mikä noissa ihmeellisissä
kojeissa soi ja mitä me lopultakin
haluamme kuulla niissä.

9 789525 850963